

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— dec. 21.

(Nesze semmi . . .) Nos, Fejérváry-mozgatta nemzetköziség, mit tetszett kapni Kristóffy uramtól? Vörös nadrágot, a mint a diákok régi közmondása tartja. Mert ez a választási reform a semminél is kevesebb. Valóságos „nesze semmi fogd meg jól!” A nemzetközi vörös sapkások nyomunkba sem léphetnek 1848 iki piros sapkásainknak. Kaptak a tüntetésért napidijukat, de voksot nem kapnak. Elmaradtak a nemzeti jogok, hogy kívánhatják ok a nemzetközi jogokat? Eddig tüntettek, most már — eltűnhetnek Kristóffyval egyetemben!

(Nemzeti karácsonyfa.) A nagy gyermek, a nemzet karácsonyfiát vár. — Sukan díszítgetik, aggatnak reá, de sehogysem nézi a mostoha magyar gyermek örömmel. Még a Tisza gróf eszméje a legjobb. „Vegyétek csak le arról a karácsonyfáról” — mondá a minap is — „azt a bitót és szuronyt!” — Fejérváry szól: „Akasszátok oda a nagy harangot, a mely az adókat megfizeti!” Kristóffy: „Függeszvétek fel az ellentálló megyei tisztviselőket, de csak úgy, ha lehet és úgy, hogy ne jusson rajta hely — a mi számunkra!” Lukács, Bihar és Lányi szólnak: „Bennünket már nem akasztotok sem fenyő, sem egyéb fára, mert mi — kerek oldunk!” Agyut, puskát kér a maga kará-

csonyfájára a király, de mi csak akkor adjuk meg, hogyba karácsonyfiául megkapjuk a — nemzeti jogokat!

(B. U. É. K.) Ezt az újévi formulárét nem értelmezte gratulációnak december 19-én a törvénytelen kormány, hanem úgy értelmezte, hogy „Bujjék!” El is bujtak valamennyien, mert „parlamentáris kormány” létükre sem mertek megjelenni . . . a parlamentben!

A béketárgyalások.

Irta: dr. Legányi Gyula.

— dec. 21.

Az udvar úgy tesz, mintha a harcot akarná, csak azért, hogy a békefeltételek annál súlyosabbak legyenek, noha a mai áldatlan állapot nem annyira a nemzet erejét emésztí, mint inkább az uralkodás elvén csorbát üt.

A budapesti kereskedők küldöttsége megjelent Fejérváry előtt, hogy a válság gyors befejezését kérelmezzék. A nekik adott válaszból megszerkeszthetjük egész teljességében a békeárát. Mit is mondott a táborsernagy? Csak azt, amit dicső elődje, Windischgrätz: feltétlen megadás. Mert mit is jelent ama kijelentése, hogy semmi sem áll utjába a koalíció kormányrajutásának, csak egyezzen meg az uralkodóval a közös programra nézve.

Ime, az eddigi abszolutizmus folytatása. Mert Bécsben a közös programon nem értenek egyebet, mint az eddig alkalmazott elvet, hogy a magyar felelős kormány csak megkötött kézzel intézheti az ország ügyeit, még pedig az előre elbök terjesztett terv és munkarend alapján. Ez a békefeltételnek első pontja.

Hát a második pontja micsoda? Az országgyűlés meddősitése s negyedik törvénytelen elnapolása március elsejéig nem jelent egyebet, mint a mostani közös gazdálkodásnak bizonytalan ideig való megrögzítését, mert hiszen március elsején életbe lép a Németországgal egyoldalon megkötött kereskedelmi szerződés s így a magyar országgyűlést abba a kényszerhelyzetbe akarják belevinni, hogy kifogyván az időből, akarva, nem akarva fogadja el s azzal együtt a vámszövetséget is.

Már a válság kezdetén megírtam, hogy porhintés minden más kérdésnek homloktérbe való állítása, az ütközőpont, mely a leghevesebb ellenzésre bukkant a bécsi körökben: az önálló vámterület. Es ime, vak, aki nem látja, hogy a hosszas huzavonának s az erőszakra s a fegyveres erőre való hivatkozásnak nincsen más célja, mint az 1899. XXX. törvénycikknek a megkerülése és kijátszása, szóval meghagy-

Asszony-szerelem.

— A „Szabadság” eredeti tárcája. —

Irta: Barabás Ernő.

Délután 4 óra. A kandallóban vigan pattog a tűz. A puha meleg, asszonyi fészekben ketten vannak: a férfi és az asszony.

Lámpa nem ég. A félhomályban szinte kísérteties árnyékot vet a falra a kandallóból kisugárzó rőzsefény.

Az asszony 25 éves, molett, alacsony nő. Magas homloka van és égő barna szemei, amelyek fölé sűrű, fekete szemöldököket rakott a természet. Lusta egy kicsit. Hanyagul, karjait erőtlően elbocsájtva ül a kandalló mellett lévő hintaszékben.

A férfi 30 éves sudár, magas alak. Az orra pisze, de mélyző kék szemei vannak, tele jóssággal és szelidséggel. Ahogy az asszony felé hajlik, — miközben himbálja a hintaszéket, — végtelen gyöngédség ül a szemeiben.

Az asszony: (Indulatosan) Miért jött el ma is? Akkor megmondtam, hogy többé nem szabad átlépnie a lakásunk küszöbét.

A férfi: Ne haragudjon édes . . . Éj-jel nappal, ha nem látom. Álomkép kísért, s nem tudok ellenállni a kísértésnek. El kellett jönnöm.

Az asszony: (Szalid szemrehányással) Mindenképen azt akarja, hogy bünt kövessek el? Az uram, az a szelid, jó ember, — nem is sejti, hogy veszedelemben, nagy, igen nagy veszedelemben fog az felesége.

A férfi: (Suttogva) Ha szeret, nincs veszedelem. A szerelem a remény, a hit, a boldogság, az élet! Mindent ígér és mindent ad. Mindent rejt magában, egyedül csak veszedelmet nem. Szeret? . . .

Az asszony: (Leereszti a szempilláit) Milyen jól esik, ha ringat . . .

A férfi: Édes . . . Lássá, ebben a ringatásban is találhatna valami jellemzőt. Valamit, amiből következtethetne arra, hogy szeretem, nagyon, igen nagyon szeretem . . . Nem veszi észre, hogy milyen lassan, milyen óvatosan mozdul a hintaszék? Talán nem is tudnám kényszeríteni az izmait, hogy gyöngédtelenül, erőszakosan ringassák ezt a gyöngé alkotmányt. A végtelen szerelem pszan esol benne mindennek, még az izmaimnak is.

Az asszony: Hiszek magának. Hisz hinni olyan jól eső, olyan megnyugtató . . . És asszonyi sors . . .

Éva hitt Lucifernek, Kleopátra bizott Antoniusban. Csalódtak. És én mégis hiszek magának, mert ezt a hitet örök asszonyi végtetnek tartom. Hiszek, de óvakodni akarok attól, hogy Éva és Kleopátra sorsára jussak.

A férfi: A szerelem nem ismer bűncselkedést. Higgye el. — nem ismer sem okot, sem okozatot, csak szeret végtelenül, mélységesen, teljes odaadással.

Én tudom, hogy maga szeret engem olyan erős szerelemmel, amilyennel én közeledek magához.

Már első találkozásunkkor szeretett. A szerelemnek ez az első bonyomása azóta csirát hajtott, levelezni kezdett, s ma már édes kívánatos és a jogait követelő virág. Miért igyekszik erőszakkal elhárítani azt, hogy a szív jogaihoz jusson?

Az asszony: „Az is asszonyi sorsnak tekinthető, hogy éppen azt nem tudják letagadni, amit mindenáron titkolni kellene. Minek tagadjam, hogy szeretem magát? A szememnek, az ajkamnak, a mozdulataimnak úgy sem tudnék parancsolni, s ezek elárulnának minden pillanatban. Ime szerelmi vallomást teszek magának, mert érzem, hogyha túl vagyok rajta, sokkal józanabban

Legjobb téli cipők GLÜCK EDÉNÉL KAPHATOK.

csak a legolcsóbban

Piac- és Kossuth-u. sarok. Kistemplommal szemben.

nak bennünket az önállóvámtérlet jogi állapotába, de csak úgy, hogy az állapot soha se váljék valósággá!

Kitetszik a cselvetés a bécsi kereskedelmi körök nyilatkozatából is, melyek akként szólnak, hogy ők attól tartanak, hogy az udvar gazdasági engedményt talál tenni a hadsereg egységének a megóvása végett.

Hát az nagyon természetes. Semmi sem bolygatná meg az erőviszonyt jobban, mint az önálló gazdasági rendelkezés, mert a mai gyakorlati gazdasági elvek szerint az anyagi erő döntő tényező minden politikai vonatkozásban. És Ausztria csak addig élvezi a politikai tulsúlyt, míg Magyarország gyarmati helyzetben van. Abban a pillanatban, amint a magyar nemzet a kulturális államok sorába lép és gazdasági önrendelkezésénél fogva megteremti az iparát, övé lesz a politikai tulsúly is, mert a munkaalkalmak és a kereseti források szaporodásával egyuttal a népesség száma is megerősödik s akkor eléri az osztrák majdnem százszázalékos népességét, ami nem jelent kevesebbet, mint a mostani lakosság majdnem kétszeresét. Ettől tartanak az osztrákok s ennek megtörténtét szeretnék tüzzel-vassal megakadályozni, annyival is inkább, mert ők magok is tudják, hiszen bécsi egyetemi tanár írta meg, hogy a közös uralkodó összes nemzetek között csak egy politikailag érett s hadban edzett van, s az a magyar.

E politikailag érett s hadban edzett nemzet megerősödését s gazdasági föllendülését megakasztani, volt mindenkor a bécsiek mesterkedésének célja s eddig mindig sikerült, mert akadt gyásmagyar, aki a cselvetésben segítette őket.

Azért aggodalommal kísérem a mostani békeműveletet, annyival is inkább, mert eddig a magyar nagyon gyöngének bizonyult gazdasági téren, az agyafurt osztrák rég tulszárnyalta abbéli ismereteiben és gyakorlati fogásaiban. A nemes magyar nemzet ma is azt hiszi, hogy elég a hadi vitézség, mint régen volt. Ma már nagyot fordult a világ kereke, ma már nem a katona, hanem a kalmár hódít; nem fegyveres erővel törnek a szomszéd népekre, hanem drága iparcikkkel árasztják el a szomszéd piacot s azzal gazdasági hódoltságba hajtják, melynek járma szintén rabszolgaságot s adófizető vazallust jelent.

Mi már régen azok vagyunk. Minden földműves ország adófizető vazallusa az iparos országnak, nemcsak azért, mert emez magasabb kulturát jelent, hanem azért is, mert fegyvert és ágyut egyedül csak az tud előállítani, de ha nem is egyedül, de mindenestre különbül.

Ma pedig még mindig a fegyveres béke járja, ma tehát még mindig a műszaki tudós biztosítja a felső kiválóságot. A műszaki tudást pedig az alkalom és a gyakorlat öregbíti. Hogy ezt az alkalmat és gyakorlatot soha föl ne használhassuk, volt mindenkor a furfangos osztrák vágya és törekvése. És akad még ma is gyásmagyar, aki lépre megy és felsóhajt, amint Matlekovics teszi: Mily boldog a magyar a közösségben, (lásd Közös vámtérlet című művét) És akad olyan is, aki így ír: Magyarország és Ausztria egymást szerencsésen kiegészíti, amaz földműves, emez iparos ország, így tehát szükségleteiket kölcsönösen

fedezhetik. — Ezt a kedvező helyzetet kár lesz megbolygatni.

Azért a békét nagyon drágán fizetjük meg, ha a szemes osztrák megint becsap minket és gazdasági téren megmaradunk az ősi s egyuttal gyarmati helyzetben. Mert akkor jusson eszébe mindenkinek, hogy előre megjósolom: a munkanélküliség fokozódni fog a munka alkalmak kevés száma miatt, annál fogva az elköltözés sem fog csökkenni s az évenként kibocsátott rajok megmaradnak a kétszázézes számon, esetleg még meghaladják, az állami terhek alatt összeroskadunk, mert az erő és kereseti források csekélysége mellett a nagy hatalmi hóborttal járó költséget nem bírjuk. A 34 es kvóta megöl minket, mert iparos ország nem úgy viszonylik a földműves országba, mint 66. 34, hanem mint 86 : 14.

De még a 14-es kvótát sem bírjuk el, mert sem tanítóinkat, sem tisztviselőinket nem tudjuk tisztességesen fizetni, sem napszámosságunkat munkával ellátni, még kevésbé iskoláink számát szaporítani. Példa rá, hogy kiképeztünk pár ezer óvónőt és pár százat is alig tudunk elhelyezni.

Száz szónak is egy a vége. Arra kérem a koalíciót, hogy furfang dolgában győzze le egyszer az osztrákot és gazdasági téren legyen hajthatatlan. Hiszen nagyon öröndetes tény, hogy végre a magyar szemé fölnyilt s megvan az önálló vámtérletnek a többsége. Mily óriás munkába került ez az eredmény, mily vakság ellen kellett küzdeni, azt csak az tudja, aki a majdnem negyven éves politikai küzdelmet végig tanulmányozza s tudja, hogy az egymás után következő magyar kor-

tudom mérlegelni mindegy lépésemet, minden gondolatomat.

Lássa, miután már eljutottunk ideig, hát beszéljünk egy kissé higgadtan és okosan. Adja ide a kezét. Az érverésünk egymás fölött lesz, — s elárulja majd, hogy mikor mondunk olyasvalamit, amit semmiféle bölcselet nem cirkalmazhat ki hazugságnak.

Maga orvos, tehát jól tudja, hogyan bánnak a bonckéssel. Rendszeresen és következetesen, ugye?

Kezdjük hát a higgadt, okos beszélgetést elülről.

Szabad-e nekem a férjemen kívül más férfi lény iránt szerelmeit érezni?

Megcsontosodott társadalmi törvények szerint nem. Én szívvvel gondolkozom és ésszel érzek és azt mondom, hogy a szerelmet senki emberfiának nincs joga társadalmi törvények béklyóiba szorítani. Az nagy és szent érzés, amelynek, amiképen nincs határa, azonképen nem lehetnek korlátai sem. Keletkezik és megszűnik, állandósul, vagy néhány pillanat, néhány hónap után végkép eltűnik, — de lényegében megmarad annak a mindeneket boldogító, mindeneknek parancsoló hatalomnak, amely nem ismer

társadalmi törvényt és nem tűr meg korlátokat.

Szerelmei szabad akkor, amikor ez az érzés betölti a szívet, és azt, akinek képe berajzolódik a szívbe.

De vajjon szabad-e aztán követni ennek a szerelemnek minden parancsolatát? Szabad-e korlátlan működést engedélyezni az érzékeknek is?

Ennél a kérdésnél szükséges teljes mértékben a higgadt, okos megfontolás.

Vegyük csak a „mi“ esetünket. Tagadhatatlan, hogy a férjem mellett kitűnő helyzetem van. Szerelemből vett el és elhalmozott, elhalmoz mindennel, ami szükséges ahhoz, hogy nyugodt, zavartalan élete legyen egy asszonynak.

Amikor elvett, földhöz ragadt szegénység nyomorúságából emelt jöletbe, boldogságba. A szegénység mindig nyomorúság, még ha vannak is néha örömei, s ezért megvallom, hogy örömmel lettem a felesége. Talán némi szerelem is rejtőzött ebben az örömben, ám bator inkább nevezhetném végtelen, folyton táplálkozó hálának.

Ez eddig közönséges eset. Ami utána következik, az is mindennapi. Megismertem magát és egyuttal az igazi, rajongó, odaadó nagy szerelmeit. — Éreztem, hogy az életem

eddig üres semmittevés volt, hia képzelődés arról, hogy szerelem nélkül is lehet átvergődni egy életen.

És mégis, — az észszerűség parancsolja, hogy semmisítsek meg minden ábrándképet most, amikor a társadalom felfogása szerint még mindössze annyi bünt követtem el, hogy diadalmaskodni hagytam érzéseim közt a szerelmeit.

Ugy érzem minden szabad felfogás mellett, hogy nem szabad megcsálnom az uramat. Nem szabad, mert nekem nem illik.

Ha a maga körülményei megengednék, hogy engem feleségül vegyen, végtelen gyönyörűséggel rohannék a karjaiba.

Tudom, hogy nem lehet. Az zsszony idegen férfi szerelmétől egyébként ennyi áldozatot nem is követelhet.

De azt joga van követelni, ha úgy látja jobbnak, hogy a férfi hozza meg szerelmének azt az áldozatot, hogy maradjon távol imádottjától, s ne követeljen tőle olyat, amit józan ész szerint meg nem tehet.

(Szerelmemmel) Ugye meghozza szerelmének ezt az áldozatot?

A férfi: (könnyes szemekkel, megadás-sal.) Mondhatnám-é, hogy nem teszem meg? A természet igazsága azt parancsolja, hogy ne engedelmeskedjem.

FERENCZ JOZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZÜ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

mányok évenként majdnem egy milliót költöttek a sajtó és a közönség megtevésére, csak azért, hogy Magyarország évenként egy milliárd sarcot fizessen Ausztriának rongyos ipari termékeiért.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, dec. 21.

A hivatalos közlönyben megjelent királyi kézirat, amely szerint a király a kormány lemondását nem fogadta el meglehetősen hűvös hangulatot teremtett a koalícióban. Erre nem voltak elkészülve, noha kormánykörökből tegnap egész nap az a hír érkezett, hogy lehetetlen, hogy a király a jelenlegi politikai viszonyok között a kormány lemondását elfogadja.

A kormány maradása haladó párti körök felfogása szerint azonban korántsem jelenti azt, hogy ezzel minden békereményiséget fel kell adni. Lukács László dr. csak úgy folytatja békeakcióját továbbra is és az ünnepek után már jelentést fog tenni a királynak is.

A nemzetiségeknek a dec. 19-iki ülésen tanúsított magatartásáról különféle hírek voltak forgalomban. — Félhivatalosan úgy igyekeznek feltüntetni a dolgot, hogy a nemzetiségi csoportnak külön indítványa volt az elnapolást illetőleg, de nem akarták zavarni a Ház egyhangúságát, hanem kivonultak és még a szavazásban sem vettek részt.

A politikusok nagy része ma elutazott a fővárosból. Az ünnepek alatt csönd lesz a politikában. Andrassy Gyula gróf és Apponyi Albert gróf ma reggel utazott el Budapestről. Kossuth Ferenc állapota annyira javult, hogy szombaton már József köruti lakásába költözik.

Éa mégis engedelmeskedem . . . Mert érzem, hogy egyszer, — . . . nemsokára . . . hívni fog . . .

A férfi elmegy. Az asszony egy pillanattig merően bámul utána, majd felezelkedik a binta székéből, a kerevetre dobjamagát és csendesesen zokogni kezd.

II.

Délután 6 óra. Az előbbi jelenetnek már semmi semmi külső nyoma nincsen. Az asszony csöndes megadással viseli a keresztet és várja haza a férjét.

A férj tagbaszakadt izmos ember, ragyogó meglepődöttséggel ábrázatán. Lát-szik, hogy helyzetével módfelett meg van elégedve. Valami esomagot hoz haza.

A férj: (a csomagot az asszony elé teszi) Megleplek, kis feleségem, ezzel a ruhászóval. (Kibontja a csomagot) Nézd, milyen felséges szép szövet! És mennyire talál a színe a te arcodhoz. — (Észreveszi, hogy az asszony nem valami nagyon örül a meglepetésnek) Mi az, kicsikém, valami bajunk van talán? (Ijedten) Milyen sápadt, halvány az arcod! Beteg vagy? (Az asszony mellé ül, karjával átfonja a derekát és meg akarja csókolni.)

Az asszony. (Vadul, erőszakosan eltávolítja magát az urát) Nem, nem! ne csókoljon most meg! Nem szeretem! . . .

Hirtelen észretér, s látja, hogy elárulta magát. A férj, érthetetlenül bámul az arcába és szólni sem tud.

Az asszony: (Kezével végigsimítja a homlokát.) Beteg vagyok. Idegessé tesz, ha ilyenkor is gyakorolni szeretné jogait . . .

(Pestmegye.)

Pestvármegye székházán ma nem történt fontosabb esemény. — Délután Beniczky Lajos alispán leiratot kapott a belügyminiszteriumtól, amelyben Kristóffy belügyminiszter válaszol az alispán azon előterjesztésére, amelyben a rendőrségnek a vármegyeházáról való eltávolítását kérte. — A leiratban a belügyminiszter közli az alispánnal, hogy a rendőrséget vissza rendeli, ha az alispán garanciát vállal az iránt, hogy a rendet a megyeházán fenntartja, a főispán személye és a főispáni hivatal tiszteletben tartatik. Az alispán még nem válaszolt.

(Minisztertanács.)

A Fejérvárykabinet ma délelőtt 10 órakor ismét minisztertanácsra jött össze, amely déli egy óráig tartott. — A kiszivárgó hírek szerint a kormány hosszabb időre megállapította csatatervét. Lukács és Bihar miniszterek, akik leginkább kardskodtak amellett, hogy mindenképpen távoznak helyükről — ma már teljes szolidaritást vállaltak a kabinet többi tagjaival. Ez tehát azt jelentené, hogy a feltámadt lelkiismeret elszunnyadt épp olyan hirtelen, amiképen érvényesülni akart. Csodálatos figura lehet a darabon-miniszterek lelkiismerete!

(A lemondás története.)

Érdekes és figyelemre méltó az a történet, amely a kormány lemondásához fűződik. Mikor arról volt szó, hogy a korona bécsi befolyásra nem engedte meg Kristóffyknak az általános választójogról készített törvényjavaslat benyújtását, a kabinet kérte, hogy a király ellenértékül adja legalább a ház felosztásához beleegyezését. A korona azonban ezt sem volt hajlandó megtenni. Ekkor a kormány benyújtotta lemondását. E lemondásról azonban még a kormány bizalmasainak — óh mily kevesen vannak! — sem volt tudomásuk. A király nem fogadta el a lemondást és kérte Fejérváry utján a kabinet tagjait, hogy a december 19-iki ülés fejleményeit várják be türelemmel.

A miniszterek vártak és tegnap újra benyújtották lemondási kérvényüket. Ekkor meg a Korona azon indokolással utasította el azt, hogy gyávaság volna éppen most, „zászlóbontást” kezdeni.

A pikantéria az egészben az, hogy a félhivatalos agyrétek zászlóbontásnak keresztelték el a kabinet lemondását.

(Politikai látogatás.)

Bánffy Dezső báró ma meglátogatta Kossuth Ferencet, akivel a politikai helyzetről hosszasan tanácskozott. A tanácskozás tárgyát a Lukács-féle béketerv képezte.

Meghiusult installáció.

Ezreket egy bizottsági tagért!

Szomoru főispánság.

(Saját tudósítónktól.)

— dec. 21.

A törvénytelen kormány legnagyobb kudarcát Nógrádmegye mai közgyűlésén aratta. Megtörtént a kormány szempontjából az a bízhatatlan dolog, hogy az installációs közgyűlésen egyetlenegy bizottsági tag sem jelent meg.

Be rehtold Arthur gróf, nógrádmegye darabon-főispán mára hívta össze a közgyűlést, amelyen beiktatását akarta mindenképpen keresztülvieszkölni. Azonban már napok óta tapasztalni kellett, hogy a bizottsági tagok ügyet sem vetnek kisdud játékaira, és semmi szándékuk sincsen, a közgyűlésen megjelenni.

A főispán ur ekkor egykori nógrádi barátait kereste fel. Kilincelt napról napra és igyekezett bizottsági tagot fogni a közgyűlésre, de ismerősei és barátai tudni sem akartak róla.

Ilyen kilátások mellett várta Berchtold gróf a mai napot, reménykedvén abban, hogy az utolsó pillanatokban talán mégis akadni fog egy két gyászmagyar, aki előtt leteheti az „esküt”.

Délelőtt 9 órára volt kitűzve az installáció.

Balassagyarmat tisztára ellenzéki érzelmű lakossága szokatlan látványra ébredt ma reggel. A házak ormán hatalmas gyászlombokat lengetett a dermesztő téli szél, — sőt némely helyütt az ablakok is gyászkezzel voltak bevonva. Mintha csakugyan a magyar alkotmány temetéséről lett volna szó!

Berchtold gróf pontban kilenc órakor megjelent a közgyűlési teremben, amely valósággal kongott az üreségtől.

A derek főispán várt türelemmel. Tíz óra lehetett, amikor végre megunt a várakozást és szégyenszemre lakására távozott.

Dicséretére legyen mondva Nógrádvármegye hazafiasságának, a mai napon egyetlen bizottsági tag sem mutatkozott a megyeháza tájékán.

Valóban térdet kell hajtania mindenkinek a magyar állameszme hatalmas ereje előtt.

Ez előtt három esztendővel Nógrádmegye még dühös mameluk-fészek volt, ahonnan soha ellenzéki programmal nem került honatya a tisztelt házba. — És ma ugyanaz a megye a nemzeti ellenállás ragyogó példáját szolgáltatja az országnak!

Amely országban ilyen változás lehetséges, ott győznie kell annak az igazságnak, amit a nemzeti akarat képvisel.

A póttartalékosok behívása.

Baj van a kréta körül.

A hadtestparancsnokok Bécsben.

(Saját tudósítónktól.)

— dec. 21.

Beköszöntött immáron teljes erővel a tél, s ezzel együtt a póttartalékosok bevonulásának kényszerűsége.

Az emberi képzeletnek, még ha olyan csapongó és határokat nem ismerő is, — mint a törvénytelen kormányé, — ennél a pontnál hosszú, igen hosszú szünetet kell tartania.

Ezernyi-ezer kérdés tolu egyszerre az agyba.

Mi lesz azon nyomorult, tehetetlen árvákkal, akiket a kormány gondoskodása éppen télvíz idején, amikor leginkább üli orgiáit a nyomor, — megfoszt a kenyeret kereső, gondos családspától?

Milyen siralmas állapotot teremt ez a helytelen, és leketlen kényszerűség, az ipar, kereskedelem, a gazdasági állapot terén?

Kis terjedelmű, kis igényű ez a mi szegény, sokat és folyton zaklatott országunk. Ennél fogva ipari, kereskedelmi, gazdasági és szellemi érvek, oly szoros kapcsolatban van-

nak egymással, hogy a legcsekélyebb láncszemnek kikapcsolása veszélyezteti az egész érdeket — láncolat működésének sikerét.

A póttartalékosok behívásával 50—60,000 ember hagyja ott hivatalát, mesterségét, kereskedését.

50—60,000 ember, családfenntartó atya vagy gyermek kikapcsolva az ország anyagi vérkeringésének láncolatából, odaállítva egy testetlen és jelenleg céltalan működési körbe, — évekig tartó gazdasági pangásnak, nyomorúságnak lehet az előidézője.

De meg a hadsereg oly annyira féltett fegyelmének izgató, bontó eszközévé fajult az a rengáteg, keserűséggel táplálkozó póttartalékos, akitől a családi tűzhelyet, a kenyert rabolja el a bevonulás kényszerűsége.

Ugy látszik, Bécsnek is van még annyi esze, hogy ez a gondolat szeget üssön a lelketlen korifeusok fejébe.

A mint értesülünk — a magyarországi hadtestparancsnokokat tegnap sürgősen Bécsbe rendelték.

Ennek az a magyarázata, hogy a hadügyminiszterhez az összes magyarországi parancsnokoktól olyan jelentések érkeztek, hogy egyrészt a harmadéves katonák hazabocsátása következtében a létszám kiegészítése nehézségekbe ütközik, másrészt sok ezredben a póttartalékosok behívása folytán nagy a keserűség és a fegyelem meglazult annyira, hogy a tisztek alig bírnak a legénységgel.

Ezek a szomorú jelentések indították aztán Pittreich hadügyminisztert arra, hogy a hadtestparancsnokokat magához rendelje.

Bizony jobb volna, ha egyszersmindenkora humánusan kezdenének gondolkozni azok a kevés eszű bécsi urak, és ne igyekeznének a magyar ügyekbe való folytonos beavatkozással a maihoz hasonló ferde helyzeteket teremteni.

NAPI HIREK.

Olvasóinkhoz.

Előfizetési felhívás!

— dec. 21.

Lapunk a közelgő 1906. esztendővel ötödik évfolyamába lép. Ez alkalommal is kérjük a nagyérdemű közönség pártfogását.

Öt esztendő nagy idő a hírlap életében, nevezetesen évek, különösen ma, hiszen ezen esztendők, súlyos válságaikkal, világtörténelmi fontosságú eseményeik, gyorsan torló fordulataik nagy tömegével, valóban hasonlatosak a katonának kétszeresen beszámított háborus éveivel.

Hazánknak eme jelentőségteljes korszakában mindenkor hű képét adtuk úgy a politikai, mint a társadalmi élet terén felmerülő eseményeknek. Ezt a feladatot teljesítjük ezentúl is.

Hosszu tapasztalásból leszűrődött meggyőződésünkből kifolyólag kijelentjük, hogy **mint eddig, úgy ezentúl is a nemzeti érdekek védői, a nemzeti küzdelem támogatói maradjunk** s a jog, törvény és igazság hármas eszméje fogja vezetni működésünket.

Törhetlen nemzeti érzéseket tolmácsolunk, foglalkozunk a társadalmi élet tüneteivel, **valamint küzdünk mindezért, a miben Debrecen városa és közönségének javára szolgáló törekvést ösmerünk fel.**

A „Szabadság“ minden irányban független politikai, társadalmi és helyi közlöny lesz. A lap közleményeinek hangja higgadt és tárgyilagos, minden kérdésben kiköszöbölgük a sze-

mélyeskedést, távöltartjuk hasábjaitól a népbolondító céltokat, mindenben a mérsékletet, megértést, közbékesség előmozdítását tartván szem előtt.

Lapunk beosztása és rovatai a régié lesznek. **Arra törekszünk, hogy közönségünket úgy az országos, mint a helyi eseményekről gyors, kimerítő és föltétlenül hiteles tudósításokban tájékoztassuk.** E tekintetben a legmesszebbmenő áldozatokat sem kíméljük.

Azon leszünk, hogy a közönség a „Szabadság“-ot ezentúl is hű és őszinte tanácsadójaul, a családok pedig szívesen látott olvasmányul fogadják el.

Azon jóleső reménnyel közeledünk e lap új évfolyama felé, hogy Debrecen városa és vidékének pártfogása elősegítsen bennünket kitűzött céljaink elérésében!

Debrecen, 1905. december 21.

A „SZABADSÁG“ szerkesztősége.

*

A lap előfizetési ára helyben:

Egész évre	12 kor.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Vidékre:

Egész évre	20 kor.
Félévre	10 „
Negyedévre	5 „

Előfizetőinknek havonként továbbra is szolgálunk a „Jegyzéknapló“-val.

A „SZABADSÁG“ kiadóhivatala, (Csapó utca 9. sz.)

Napról-napra.

— december 21.

Beadja és nem fogadják

A vén Géza lemondását . . .

Az ilyen komédiának

A jó Isten látta mását.

Fenn van tartva még a döntés...

Jó pedig, ha végre döntenek,

Mert lassan mindent, mi dőlhet,

Magok az idők ledöntnek!

December 21.

— dec. 21.

Az év legrövidebb napja, a nap reggel 8-kor kél s délután 4 kor lenyugszik.

Ha az ember, mi néha megesik, reggel 8 óra után kél s nappal egy kicsit álmos is, akkor igazán rövid a nap, mint egy elröppendő gondolat.

Alig virrad, már is alkonyul, setétségből néhány óra múlva ismét setétségbe esünk, lámpánál, gáznál rontjuk szemünket vagy bolyongunk az esti homályban, mely főleg most a ködös, borús és hűvös időben, szinte marja arcunkat.

Nem csoda, ha kedélyünk is nyomott, a legrövidebb napokat éljük s közeleg az év vége, mikor le kell számolni a multakkal.

Hátha igazán le kellene számolni? Hátha már ez az év igazán utolsó volna? Hátha most már csakugyan mindig, mindig rövidebbek volnának a napok?

Mennyi kérdés, tele aggodalommal, kételyvel, biztató reménysugár nélkül.

Ködbe s párába vész minden, elhal természet, vége az évnek nemsokára, a napok alig vannak, már is eltűnnek: bizony nem valami kecsesítő, bátorító ez amugy is göröngyös földi utainkon.

Ha keresni akarnánk a kivezető utat, bajosan találunk meg.

Jobb is ezen a fejet nem törni.

A természet változóságát, titkait bizzuk csak arra, ki azt bölcsen vezeti.

Jobb is, ha halandó emberre ez nincs bízva: ne tegyünk kísérletet Istenünk ellen.

+

— A „Csokonai-kör“ választmánya e hó 23. napján, szombaton d. u. 4 órakor a collegium kistanácstermében ülést tart. Tárgyak: 1. Jelentések. 2. A Kazinczy pályázat. 3. A „Borsod-miskolci közművelődési egyesület“ látogatása. 4. Beregi Ozkár szavaló estéje. 5. Jókai emlékünnap.

— Mit tárgyal a közgyűlés? December 28 án, amint már egyizben hírt adtunk róla, bizottsági rendes közgyűlés lesz a városházán. Bár decemberben ezideig nem tartottak még rendes közgyűlést, most szükségesnek mutatkozott ilyenek összehívása a felhalmozódott, sürgősebb természetű ügyek elintézése szempontjából. A 28-iki közgyűlés tárgysorozatának összeállítását teljes tanácsülésben ma kezdték meg a városházán. A tárgysorozaton bizottsági tagsági helyek betöltése, a városatya választás eredményének tudomásulvétele s hasonló természetű, a városháza belső ügymenetébe tartozó tárgyak szerepelnek. A közigazgatási bizottságban öt tagsági hely van üresedésben, ezt is 28-án töltik be titkos szavazás útján. A részletes tárgysorozat összeállítását a teljes tanácsülés intézkedései alapján Vecsey Imre főjegyző ma kezdte meg.

— A „Kossuth-dalkör“ e hó 31 én, Kökert Gusztáv karnagy vezetése mellett, a „Bika“ szálloda disztermében tartandó tombolával egybekötött Sylvester esti zártkörű dalestélyt rendez. Belépő díj személyenként 2 k. Családjegy 3 személyre 4 k. Egy tombola 50 fillér. Kezdeté este 8 és fél órakor. Műsor: 1. Nyitány, Veres Tóni zenekara által. 2. Balatoni nóták Gáll Ferenc által. 3. „Zord lakomnak“ népdal-egyveleg Médar Mihálytól. Előadja a dalkör. 4. „Fohász“ Huber Károlytól. Előadja a dalkör. 5. „Kossuth indul“ Mértytől. Előadja a dalkör. Műsor után tombola, azután tánc.

— A fanciesikái erdei iparvasut műtanrendészeti bejárása ma volt a fanciesikán. A hivatalos aktusnál közreműködtek Király Gyula, Acél Géza, Haty mérnök és Dr. Fejér Ferenc a város, Garády József min. tanácsos a kormány és Latinovics főmérnök a megye képviseletében. A bizottság mindent a legnagyobb rendben talált s természetesen az iparvasutat azonnal átadta rendeltetésének.

— A siketnémák karácsonyfájára a következő szíves adományokat vettem: Füleky Pálné 5 kor., Balás Ödön 2 kor., Vetéssy Béla 5 kor., N. N. részint a siketnémák felruházására, részint pedig karácsonyfájukra 70 kor., Wessprémy Zoltánné 4 kor., Dézsi Lászlóné 2 kor., N. K. J. 5. kor., hajdunánási Szent Antal persely 10 kor., Konrád Mária tanítónő 10 kor., Debreceni Függetlenségi Kör elnöksége 5 kor., Küldtek ezenkívül Fekete Jakab 8 kalapot, Reiner Mór 12 nyakkendőt, Grünfeld Adolf 6 nadrág, özv Hrabéczyné ruhaneműket, Löwy F. 5. dr. berlini sált, Darvas Testvérek 50 drb. kis keféket, Schwartz M. L. játékszereket és Kontsek Géza 4 csomag narancsot, fügét, és Szent János kenyeret. Ez adományokat tanítványaim nevében hálással köszönöm s a siketnémák karácsonyfa-ünnepélyére, mely f. hó 23 án (szombaton) délután 4 órakor az iparos tanonciskola (Burgondia-utca 1. sz.)

emeleti termében fog megtartani, minden érdeklődő emberbarátot tisztelettel meghívok. Gácsár József vezető tanár

— **Uj ügyvéd.** Dr. Balogh Géza, a debreceni társadalom szeretetreméltó, tehetős tagja ma állotta ki a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság cenzuráját teljes sikerrel. Az új ügyvéd, akinek utolsó sikeres vizsgájához városszerzte számos jó kívánat fűződik, — amint értesülünk — Debrecenben telepszik meg.

— **Jótevény adományok.** N. K. J. jelzés alatt több jótevény adományt tenai szokott úrtól a siketnémák karácsonyfájára 5 koronát, Füleky Pál gyógyszerész úrtól a városi szegények részére 10 koronát és Erdélyi Károly családja részére 4 koronát kaptam, mely kegyes adományokért hálás köszönetet nyilvánítok. Oláh Károly tanácsnok.

— **A tojásos asszony története.** B. Kiss Antalné nádudvari öreg asszony egy kosár tojást hozott be tegnap eladás végett Debrecenbe, melyre azonban, későn érkezvén a piacra, — nem igen akadt vevője. Tanácstalanul áldogált a Simonffy utcán karján kosarával, mikor egyszerre eléje topant egy 12—13 éves gyereklány, aki felszólította, hogy menjen vele a 2 ik számú városi bérházba. Ott az első emeleten megveszik tőle a tojást. Az öreg nő a leány támogatása mellett keservesen fel is botorkált a ház emeletére, ahol a leány megmutatta neki, hogy melyik lakásba menjen be és hogy csak mondja ott, hogy a Mariska kisasszony küldte. Az utasítás szerint özv. Kissné bekocogott a mondott helyre, hol nagy meglepetésére nem tudtak semmit küldetéséről, sőt a bizonyos Mariska kisasszonynak hírére sem hallották. Hogy így felütették nagyon pötyögősen esett a szegény öreg asszonynak, de hát mit tehetett egyebet elkötrődött a tojásaival. A lépcsőn lefelé bándukoltában aztán a történetek felett egyre töprengve egyszerre hirtelen gondolattól meglepetve, össztönszerűleg belenyult a zsebébe, melyben 10 koronát tartalmazó erszényét tartotta. Az erszény eltűnt, mint a kámfor. A barátságos kis leányzó ugyanis — nem lehet másképp — mialatt kalauzolta kiesente zsebéből a pénzmagot és azzal meglépett. Özv. Kiss Antalné most a rendőrség segítségéhez folyamodott, hogy pénzéhez jusson, de biz annak aligha jut többé bir tokáta.

— **Nyilvános nyugtázás.** A siketnémák részére a következő adományokat vettem és nyugtázom köszönettel: Dr. Sztoryi Nagy Kálmán alapító tagsági díja 40 kor., Dr. Wolafka Nándor püspök ur 20 kor., „Szent Erzsébet” egylet 50 kor., Vajda Ödön Zirc 20 kor., Reichmann alapítvány kamatja 40 kor., „Segítő” asztaltársaság 25 kor. Foltényi pár síremlékének költségmaradványa 7 kor. 26 fillér., Pénzügyi tisztviselők kuglójának perselye 15 kor. 94 fill., Földesi ev. ref. egyház 10 kor. 60 fill. Füleky Pál egyesületi pénztáros.

— **Ellopott gyűrű.** Látogatóba jött a napokban Takács Gyuláné Vendég utcai lakoshoz Kozák Józsefné érkörtvélyesi ismerőse, aki sokáig itt időzött nála és alaposan kihasználta a vendégszeretét, melylyel egyébként csunyán visszaélt. Az érdekes német asszonyt ugyanis Takácsné elfoglaltsága közben magára hagyta a szobában és ókigyelme felhasználva az alkalmat az asztalon heverő három arany gyűrű egyikét elemelte. A lopást Takácsné csak később vette észre, amikor is mindjárt sejtette, hogy a tolvaj csak vendége lehetett, aki azonban már akkor régen eltávozott. Megpróbálta szép szerével

vissza szerezni a gyűrűt és levelet írt Kozáknak, melyben értésére adta, hogy kétségtelen bizonyítékai vannak arra nézve, hogy az ékszer 5 vitte el. Kozákné aztán erre válaszolt is és elismerte, hogy a gyűrű nála van, de csak az esetben hajlandó azt visszaadni, ha Takácsné 10 koronát küld neki. A meglöpött asszony tegnap bejelentette az esetet a rendőrségen, mely az eljárás megindította.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítettnek a t. tagok, hogy a Deák-Ferenc u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni és pedig: Péntek este 4 órakor, Szombaton d. e. 9 órakor, d. u. 3 órakor. Kőznapokon reggel fél 7 órakor és este 4 órakor. A Chanuka ünnepe első gyertya a templomban ma d. u. háromnegyed 4 órakor gyújtatik meg.

— **A főispán itthon.** Domahidy Elemér főispán hosszabb távollét után tegnap Debrecenbe érkezett.

— **Meghívó.** A Szent Erzsébet-egyesület a gondozásában levő szegény gyermekek közül harmincat teljes ruházattal lát el f. évi dec. hó 23-án szombaton délután négy órakor a Svetits intézetben egy rövid kis karácsonyi ünnepély keretében, melyhez az érdeklődőket tisztelettel meghívja és szívesen látja az einökség.

— **Talált tárgyak.** Találtatott egy szemfüveg; igazolt tulajdonosa átveheti az I-56 ker. rendőrkapitányságnál. Hatvan-utca 23. szám alatt. Találtatott továbbá egy postai betétkönyvecske; igazolt tulajdonosa átveheti az I-56 ker. rendőrkapitányságnál. Hatvan-utca 23. sz. alatt.

— **Tyuklopások.** Néhány nap óta nyakrafőre érkeznek a rendőrséghez a tyuk, pulyka és egyéb szárnyasok tolvajlásáról szóló feljelentések. — Valami ügyes tolvaj ugyanis aki alkalmasint gondtalan ünnepségeket akar magának biztosítani nap nap után vakmerőbb módon veszélyezteti az apró ba romfi állományokat. Tegnap Szabó Kálmán Kórház utca 1 szám alatti lakosnak tünt el 4 szép fajtyukja. — A rendőrség erőyesen nyomozza a tettest.

— **Talált pénztárca.** Egy Badó Mihály nevű ember ma egy pénztárcaát talált, melyet beszolgáltatót a rendőrség bűnügyi osztályához. A pénztárcaát a benne levő osztálysorsjegy, két zálogbárca és különféle jegyzetekkel együtt igazolt tulajdonosa átveheti Harmaty rendőrbiztosnál a rendőrségi központon.

— **Szerencsétlenség.** A Batthyányi utcán jártában ma reggel súlyos baleset érte Cservenyák Károly József kir. her. utca 56 szám alatti lakost. A szerencsétlen ember a sikos gyalogjárón megesusztott és elvágódott, oly szerencsétlenül, hogy lábát törte. Beszállították a kózkórházba.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképezés, festészet és fényképnagyítási műterem Piac utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejárataán levő irodában.

— **Uraknak és hölgyeknek, öregeknek és fiataloknak egyaránt rendkívül eredeti újdonságokat** szerezhetünk be karácsonyi és újévi ajándékkul **Mentze Henrik újdonságok áruházában, Piac utca 50. Szent Anna utca sarkán. Olcsó szabott ár! E özékeny kiszolgálás!**

— **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az **Iziz** hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ár csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben **Szilcz Ferenc** gyógyszerárában, Piac-utcán.

— **Fejtörő, szórakoztató, türelmi és társasjátékokból meglepő szép újdonságok Mentzenél.**

— **Legszebb karácsonyi ajándék.** A m. kir. főposta mellett van **Harth Gusztáv** fényírdája, mely a legmodernebbül van felszerelve s hol a fényképek a legremekebb kivitelben vannak előállítva. Ki jutányos árban s szép képeket óhajt, bizalommal forduljon a céghez.

— **Papa! Mama! baba! Mentze.**

— **Kellemes karácsonyi meglepetés.** A 17-ik osztálysorsjáték 2-ik osztályának ép most megtörtént huzása a **Dörge Frigyes** bankház vevőinek nagyszerű karácsonyi ajándéko: hozott. Nem kevesebb, mint 11 főnyeremény jutott részükre, ezek között a 70.000 koronás legnagyobb főnyeremény is a 71575 számú sorsjegyre, mely négy negyedben Szászsebesre volt eladva. Mint azt egy ottani távirat jelenti, a szerencsés nyarók már kézhez kapták, a jelentékeny nyereményösszeget. Valóban gyors nyereménykifizetési eljárásáról híras **Dörge Frigyes** bankháza, Budapest, Zoltán utca 16, kinek ki-tartó nagyszerű nyereményeredményei mindenki előtt ismeretesek, csak új barátok szerzését fogja eredményezni. Szerencse fel a 3 ik húzóhoz, melyben kizárólag kétszer akkora nyereménytörke kerül kisorsolásra.

— **Elveszett egy sima szőrű barna foltos és egy hosszú szőrű fekete foltos angol him vizsla.** Megtalálási díj jutalomban részesül Vási tér állomáson.

— **Uj aranyozó folyadék,** melyel mindenki bármít is azonnal moshatóan ujjá aranyozhat. 1 minta csomag 40 kr. **Kizárólag Mentze Henrik újdonságok áruházában** kapható.

— **Kugler cukorkák,** eredeti csomagolásban és árákól fél 1 kilogram fa és selyem dobozokban és csomagokban kaphatók Hegedűs és Sándor cégnél Debrecen, Kossuth utca 11.

— **A Népszegélyző-Bank** megnyílt. Heti befizetési könyvecskéi (legkisebb 10 fillér) kiválthatók Piac utca 42 sz. a **Lina** precht-palota földszintjén az ulczában.

— **Karácsonyra legalkalmasabb ajándékok** u. m. családi doboz levélpapírok, tintatartó készletek, képeslapalbumok, írómappák, új acélmetszet, Bronzfényképek és olajnyomatú képek különféle nagyságban rámmával, vagy anélkül, nagy választékban feltűnő olcsó árakban **Pongrácz Géza** papírraktárában Debrecen, Bika szálloda mellett.

— **Karácsonyi ajándékkul** a szövőipar renak példányait van szerencsén bemutatni és ajánlani a n. é közönségnek, mely eölből szives látogatását kéri: **Kardos László** Kossuth-utca 9. Telefon 118.

— **Az Arany Bika** Lavázházban minden este cigányzene.

Óralláson.

— dec. 21.

(=) Száraz, rövid foglatatban az a hír érkezik Aradról, hogy Csák Cirják dr., az aradi minoriták rendfőnöke elrendelte, hogy mindaddig, amíg a válság tart, a vasárnapi istentiszteleteket a himnusz vagy a szózat eléneklésével fejezzék be.

Ez a száraz hír megérdemel annyi fáradságot, hogy néhány pillanatra gondolkozunk az idők változásán.

Semmi kedvünk sincs arra, hogy a hazafiság dicsőhimnuszával illessük ezért az intézkedéséért Csák Cirják minorita rendfőnök urat.

A hazafiság ma már nem u érdem, hanem kötelesség. Ez utóbbi is nem kényszerűségről, hanem lelki és sociális szempontokból.

Lehetséges, hogy e haza határain kívül is talál megélhetést az, akinek magyar légkör övezte nyomtalanul tűnő éveit születésétől kivándorlásáig. Lehetséges, hogy ez a megélhetés fényesebb és állandóbb, — mint itthon, ami primitívnek nevezhető megélhe-

i viszonyaink között. De a kivándorló lelket ezer káposcs fűzi a magyar rögöz, — ezer érdekszál vonja, huzza vissza szerettei, ismerősei körébe. Sőt gyakran a gazdagodással járó hiúság is szerepet játszik a kivándorlott visszatérésében.

Ezért felesleges hazafiságról mondani hangzatos frázisokat, amikor mindenki és minden érzi, hogy a nemzet egyetlen és legesélyesebb joga éppen az, hogy magyarnak vallhatja magát.

Csak Csák minorita rendfőnök ur intézkedése egészen más szempontból tünteti fel jellegzetesen az idők változását.

Neveléses lehetne, ha eme rövid téma keretében hosszú fejtegetésekbe bocsátkoznánk a katolikus klérus különleges helyzetének megvilágítására.

Tudnivaló, hogy a katolikus anyaszentegyház egyetemes jellegénél fogva sem a szeriariás rendjében, sem az imák nyelvén nem tűr meg nemzeti vonásokat.

Ez az egyetemeség a katolicizmus leghatalmasabb fegyvere volt középkori világuraima alatt. Azóta sem szűnt meg az egyetemeség, — bár arról, hogy fegyvernek tekintessék, — minden valószínűség szerint ma már a római pápa is lemondott.

Valtoztatás ezen mindazonáltal nem történt, bár a reformált egyházak példája azt mutatja, hogy a nemzeti jelleg sokkal közelebb viszi az egyház dogmáit az agyhoz, s maradandóbb hatást gyakorol a szívre.

Csak Csák minorita rendfőnök és intézkedéséből némi következtetés képen kell levonnunk annyit, hogy a katolikus anyaszentegyház ma már idején és rendjén valóban tartja, hogy a nemzeti szempontokat is figyelembe vegye.

Ezért nevezetes ez az intézkedés és amelletti, — hogy nagyon üdvös, — feltétlenül hasznára lehet az illető egyház által vezetett híjelenek.

Ahol a hívők nemzeti dalban is kiönlhetik hazafias keservüket és reményeiket az színe ur előtt, — mégis csak több foganatja van ott a vallásérkölcsi dogmáknak.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Péntek, dec. 22.: „Cigány“ népszínmű. K. Hegyesi Mari a bpesti Nemzeti színház tagjának fellépte. (C)

Szombat, dec. 23.: „Stuart Mária“ szomorú játék. K. Hegyesi Mari a bpesti Nemzeti színház tagjának utolsó fellépte. (A)

Színházi hírek.

— dec. 21.

Cigány. A magyar népszínmű irodalom egyik legjelesebb művében a Cigányban lép fel ma este harmadszor K. Hegyesi Mari asszony, a színtárs vendége. A művésznőnek ma eszi szerepe egyetlen, amit népszínművekben játszott. Erben azonban mindenütt ragyogó sikere volt. Zilahy társulatával ma hatodikban játsza a Cigány Rózsi ját. A darab többi szereplői is a söröndű tagok Békés, Szakács, Polgár, Szabó Irma kezében.

A kereszt jelében Két-három eszendeje, hogy az összes európai színpadokat diadalmasan járta be egy kiváló dramai mű, amely Sienkiewicz Henryk lengyel író hírneves regényéből a Qu vadisból készült. Ez a jeles munka legközelebb a debreceni színpadra is felvonul. Zilahy Gyula megszerzte a darab előadási jogát és a társulat most már nagy ambícióval készül a dráma előadására. A kereszt jelében január hó első napjaiban fényes kiállításban kerül színre.

Karácsony a színházban. A színházi igazgatóság most állítja össze a karácsonyi ünnepek műsorát. Az igazgatóság lehetőleg úgy választja meg a két ünnepnap előadásait, hogy a közönség a színházban is megtalálja az ünnepnap hangulatát. A karácsony előestéje a gyermekeké. Az apróságok gyönyörűségére adja elő a színtársulat az Ezer-egyéjszaka meseképet. A műsort véglegesen most állapítja meg Zilahy igazgató.

K. Hegyesi Mari a „Kaméllás Hölgy“-ben.

— dec. 21.

A szalonhősnek debüt szerepében látuk ma a Nemzeti Színház kitűnő művésznőjét.

Gauthier Margitjában az érzelmek egész skáláján végig vezetett. Az első felvonásban (a nagy pathologikus jelenet előkészítő mozzanatok mellett) K. Hegyesi Mari a társalgás finom tónusával gyönyörkedtetett. Azután egész sorozatát mutatta be a nagyhatású jeleneteknek. Az öreg Duvallai való jelenet, a válást megelőző, igazán szíveitőpő sírás, az Armandtól való bucsuzás, a IV. felvonás nagyjelenése, végül a megrázó realizmussal játszott haldoklás voltak játéknak fénypontjai. Oly igazán sirni, mint ő, aligha tud művésznő.

A közönség a taps és éljenzaj egész viharával honorálta az értékes alakítást.

Egyes szereplők nemes igyekezettel állítottak helyt a művésznő mellett. — Ternyei (Armand) hévteljes játéka, Békés Gyula (Duvall) nemes egyszerűsége, Szakács (Varville) előkelősége, Kondor Ernő (Gaston) szívet eláruló beszéde érdemelnek különös dicsőretet.

Jók voltak Arday Ida (Prudence), Szabó Irma (Nichette) és Krasznay Ernő (Guszáv), a frakkban soha sincsenek a magok helyén.

A nézőtér egészen megtelt és sokakat sirt.

TAVIRATOK.

Titkos tanácsosi eskü.

Bécs, dec. 21. Ó felségo ma délelőtt háromnegyed 10 órakor általános kihallgatások előtt fogadta Török József gróf volt főispánt, a ki a belső titkos tanácsosi esküt tette le. Az eskütételnél Goluchowski gróf külügyminiszter és báró Gudenus Lipót főkamarászmester szerepeltek. Az esküformát Berger udvari és miniszteri tanácsos olvasta fel.

Testvérviszály folytán gyilkos.

Déva, dec. 21. Kis Almáson Lup Simon gazda évek óta egy birtok miatt perben állott János testvérel. Simon a pört néhány nappal ezelőtt a törvényszéknél elvesztette és e miatti boszújában tegnap töltött fegyverrel elment bátyja lakására, mivel azonban azt nem találta otthon, az udvaron dolgozó testvérfiát lőtte hasba, ki néhány órai kínlás után meghalt. A csendőrség a tettest letartóztatta.

A moszkvai sztrájk.

Moszkva, dec. 21. Az általános sztrájk következtében az egész társadalmi élet megakadt. A villamos városi vasú. beszüntette üzemét. A községállás és szemsztvó magasabb hivatalnokai ugyancsak beszüntették szerdán a munkát. Több nagyobb gyárban az üzem szünetel. 60,000 munkás sztrájkol. Miután a nyomdákban szünetel a munka, a

lapok nem jelennek meg. Holnap a legtöbb iskolát is bezárják s a diákokat hazaküldik a karácsonyi szünetre.

A hercegprimás pásztorlevele.

Budapest, dec. 21. Vaszary Kolos hercegprimás december 24-én nagyjelentőségű pásztorlevelet bocsát ki, a mely, elterve a rendes formától, igen fontos politikai kijelentéseket fog tartalmazni.

Lovász-*contra* Pályi ügy.

Budapest, dec. 21. Lovász Márton a „Magyarország“ felelős szerkesztője becsület sértésért perbevonta Dr. Pályi Edét, a „Magyar Szó“ szerkesztőjét. — A budapesti törvényszék egy napi tárgyalás után Pályi Edét becsületsértés, sajtó vétségéért nyolc napi fogházra és 60 korona pénzbüntetésre ítélte.

Szerkesztői-posta.

Kezdő. Mese az, hogy a budapesti sajtó elenséges érzéssel fogadja az érvényesülni óhajtó tehetségeket. Sőt ellenkezőleg! Boldogak, ha olyan tehetségek találkoznak, a kinek egyénisége eltér másoktól, akiknek dolgozataiban új felfogást, új hangot, vagy csak érdekes magyfelvételeket és saját vonásokat találunk Hiszen ők is azon vannak, hogy új nemzedéket nevelhessenek a régi helyébe. Csak az kel, hogy a tehetség valóban új tehetség legyen. Az Ön küldeményét azért utatították vissza, mert mindabból nincs benne semmi. Gyöngye szárnypróbálgatás.

G. K. Dec. 28-án.

Városi Színház.

Bérlet 62 sznm (C)

Péntek, 1905. évi december hó 22-én: K. HEGYESY MARI FELLEPTÉVEL:

A cigány.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Váczegi, gazdag földes urfi	Szakács Andor.
Kurtanagy gazda, agglegény	Polgár Sándor.
Gyuri, unokaöccse — —	Arkosi Vilmos.
Márton, parasztagazda — —	Sarkadi Vilmos.
Rebeka, feleség — —	Szakácsné.
Evi, ennek leánya, első férjétől — —	Szabó Irma.
Zsiga, cigány — —	Békés Gyula.
Beti — —	Kondor Ernő.
Rózsi) gyermekei — —	K. Hegyesi Mari
Ferke, urasági gazdabajda	Ternyei Lajos.

Holnap, szombaton, december hó 23-án:

K. Hegyesi Mari utolsó felléptével:

Stuart Mária.

Szomorújáték.

Védjegy: „Morgony“

A Liniment Capsici comp.,
a Morgony-Pala-Expeller gőlléka

egy régiónek bizonyult hárszer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kórházyonál, otthoni és meghűléseknél bedármolás-köppen használva.

Figyelmeztetés. Súlyos kaméltványok miatt bevásárlások évatának legyünk és csak olyan áruvet fogadjunk el, a mely a „Morgony“ védjeggyel és a Richter cég-jelvényével ellátott dobozba van csomagolva. Az árucikkekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és egyelőre minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapestben.

Richter gyógyszerésztára.
az „Arany orosiánhos“, Frágában.
Eltérőhöz képest. Hírdetésre 1000 fillér.

1702—1905. v. k. szám.

Árverési hirdetés

A debreceni kir. jbiróságnak V. 3182/5 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Fisch Lajos kereskedő debreceni lakos részére Fenyvesi Hugó debreceni lakostól 1000 kor. tőke, ennek 1904. évi aug. hó 4 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 107 kor. 10 fill. perköltség erejéig 1904. évi aug. hó 19-én bíróságilag lefoglalt és 1173 korona — fillére becsült szobabutorokból álló ingóságok 1905. évi január hó 2-án dél után 2 órakor kezdetét veendő és Teleky utca 94 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1905. évi dec. hó 5 én.

Oláh Géza,
birói kiküldött

Kardos László üzletében

Kossuth-utca 9.

az év végén szokásos

ALKALMI ELADÁS

megkezdődött, melyen a kiállított

kifogástalan minőségű árucikkek,

mélyen leszállított áron,

25—50%

engedménnyel

kerülnek eladásra.

Alapítva 1875.

Több éremmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIM

tulhalmazottsága miatt évtizedek óta kitűnő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáram

elismert elsőrendű készítményeit a legolcsóbb árak mellett ajánlom a nagy érdemű vevőközönségnek.

Költségvetéssel és mintákkal kívánatra díjmentesen szolgálók.

Schwartz Vilmos

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

pirulák ha sonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pirulák.

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Csukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik egy 15 " tartalmzó d hoz 30 fillér, egy tekercs mely 8 "obozt. tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekercs bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük hátaozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak ha minden dohoz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót” hoz címzett gyógyszerháza **Bécs, I., Plankeng 6. Kapható:** Debrecen: Balázs Odön. Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tót B. gyógyszerész uraknál.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölrással. „J. Pserhofer”.

József császár ideje óta tehát több mint 120 év óta mint legrégibb, fájdalom nélkül hashajtó háziszert ismerik és sok orvos sürögösen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirkuláció zavara, májbaj, szélkolika, aranyér, a belek petyhüdtsége stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vrszegénység, ideges főfajás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával . K. —.42

1 tekercs 6 skatulyácskával . K. 2,10

A Pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével együtt

1 tekercs Korona.	2.60	4 tekercs Korona	8.90
2 " " "	4.70	5 " " "	10.50
3 " " "	6.80	10 " " "	18.50

egyetlen készítőhely,

Pserhofer J. gyógyszerháza
WIEN, I., Singerstrasse 15.

HIRDETÉSEK

felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Óriási karácsonyi Könyvvásár

Harmathy Pál

könyvkereskedésében

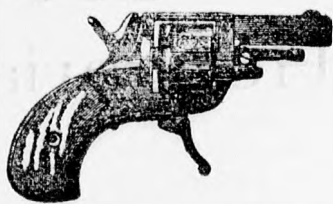
Fűfészker-tutca 14. sz.

Ajándéknak alkalmas diszkötéses művek, költemények, ifjúsági elbeszélések, utleírások, történetek serdületbb leányok számára a legkedveltebb illusztrált könyvek, gyermekek részére diszes mese és képes könyvek, diszes imakönyvek és levelezőlap albumok s egyéb ajándék tárgyak, mindezek

teljesen új állapotban most leszállított áron beszerezhetők.

Telefon 374.

TÓTH GYULA
DEBRECEN, PIAC-UTCA 20-27-ik SZÁM

Budweiseri és honi gyárn 1904. porcellán valamint Meldinger köpeny és öntött vaskályhák, miegen szerkezeti vas és porcellán burkolatu konyhák, Multiplikator hőfejlesztő kályhabetétek. **Vadászfegyverek.**

és felszerelések revolverek, hüvelyek és töltények. Lőpor-áruda Ujdonság! Bronzniog rendszerű ismétlőfegyver 1904 m.

Szén- és fakosarak, melegvédők fűdőkádak vasbutorok, gyermekszékek és kocsik, mosdókészletek, fényezett konyhafelszerelések, gépmangorlók és faszarak gummi átvonattal.

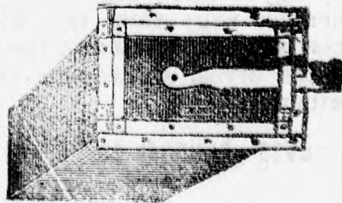
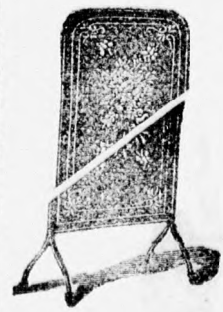

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyakorlati Karácsonyi ajándék

Minden rendszerű koresolyák, Gyermekszékek-, kocsik-, ágyak. Vadászati fegyverek és felszerelések, Revolverek és önvédelmi cikkek fa és szánkó-sarak, kályha elők. Mosdó készletek, egyszerű és a legdlszesebb kiállításba. Diszes konyha felszerelések **Tóth Gyula** vaskereskedésében

Piac utca 20 és 27 sz.

Karácsonyi kiállítás

Allandó Képkiallítás remek képekből modern keretekben.

Diszkrét és ifjúsági iratok óriási választékban.

Levélpapír különlegességek remek dobozokban.

Íróasztal készletek ezüst és bronzból hölgy és férfi íróasztalokra.

Íróasztal mappák és emlékkönyvek óriási választéka.

Imakönyvek minden felekezeti számára a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kötésig.

Amerikai szétszedhető és forgadható körvyszekrények.

Képeslevelezőlap és Bélyegalbumok renek kivitelben.

Képes levelezőlapok. Karácsonyi és újévi alkalomra megfelelő választékban.

Havi részletfizetésre is szállítunk.

Kérjük kártyáinkat megtekinteni!!!!

HEGEDŰS és SÁNDOR
előbb **László Albert és Társa**

könyv- és papíráruháza,
Kossuth-utca 11.

Szőlővessző

A világnirű

„**DelaWare**”
adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
a szőlészeti kincse.

A phyloxeraának ellentáll!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymennyiségű szőlőgyökerezés
DelaWare vassző eladás
Cím:

Szigyartó és Takáts

Telep: Alsó-Szegesd.

Központi iroda: **Felső-Szegesd**
Somogy-m.

„Hollandi gyomorcseppek”

a legkitünőbb háziszser minden-
nemű gyomorfájásnál, gyomorgörccsnél,
emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve minden üveghez.

Kéznel tartása kiválóan ajánlható oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni mennek vagy akik tanyákon vagy kis faluban tartózkodnak, hol baj esetén orvosi segítséghez azonnal nem juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp” ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

Legszebb

Karácsonyi és Újévi

ajándékok

bámulatos olcsó árban

ROSE DEZSŐ

új ékszer-üzletében szerezhetők be.

Debrecen, Piac-utca 55. sz.

Hungaria mellett.